

TEZY MARCINA LUTRA Z 1517 r.

Cyt. za Źródła i materiały do nauczania historii. Wyd. Graf-Punkt.

1. Pan nasz i nauczyciel Jezus Chrystus mówi: pokutę czyńcie itd., chce więc iżby całe życie ludzkie było pokutą.
2. Owych słów nie należy odnosić do sakramentu pokuty, to jest do spowiedzi i zadośćuczynienia, które odbywają się na mocy urzędu kapłańskiego [...]
5. Papież nie chce i nie może odpuszczać żadnych kar, oprócz tych które sam nałożył na mocy swego sądu lub na podstawie kanonów. [...]
21. Kaznodzieje odpustowi myślą się twierdząc, że człowiek może być przez odpust papieski wolny od wszelkiej kary i zostać zbawionym. [...]
35. Nie po chrześcijańsku uczą ci, którzy twierdzą, że zbędną jest skrucha i umartwienie dla wykupujących dusze z czyśćca lub listy odpustowe. [...]
38. Przebaczenia papieskiego i jego udzielenia nie należy wcale lekceważyć, gdyż – jak powiedziałem – jest oznajmieniem przebaczenia boskiego. [...]
43. Należy pouczyć chrześcijan, iż lepiej robi ten, co daje ubogim lub pożycza potrzebującym, niż gdyby miał kupować odpust.
44. Albowiem przez dzieło miłości wzrasta miłość, przez odpust zaś człowiek nie robi się lepszym, ale tylko pewniejszym i wolniejszym od kary. [...]
46. Należy pouczyć chrześcijan, iż oni, gdy nie są zbyt bogaci, powinni zatrzymać to co potrzebne dla ich domu, a nie wyrzucać na próżno na odpusty. [...]
62. Zaiste prawdziwym skarbem kościołów jest Ewangelia Święta wspaniałości i łaski Bożej. [...]
65. Dlatego skarby Ewangelii są siećmi, którymi niegdyś łowiono ludzi od bogactw.
66. Skarby odpustów są siećmi, którymi teraz łowi się bogactwa od ludzi. [...]
82. Dlaczego jednak papież ni uwalnia wszystkich dusz z czyśćca z przyczyny najświętszej miłości i najwyższej potrzeby dusz, co by było rzeczą najsprawiedliwszą, gdy tymczasem nieskończoną ilość dusz uwolnił on dla podłej monety, złożonej na budowę bazyliki – a więc rzeczy małej wagi. [...]
86. Dlaczego również nie buduje papież bazyliki św. Piotra raczej za własne, niż za pieniądze biednych chrześcijan, wszakże jego majątek jest znaczniejszy od dóbr jakiegokolwiek bogatego Krassusa. [...]
94. Należy upomnieć chrześcijan, aby oni starali się iść za swą głową, za Chrystusem, przez krzyż, śmierć i piekło.
95. Tak też raczej przez liczne przykrości dostąpią oni nieba prędzej, niż przez ufanie beztroskiej pewności. [...]

Odpowiedz na pytania do tekstu źródłowego

- 1) Jaki to jest rodzaj źródła historycznego?
- 2) Wyjaśnij pojęcia odpust i sakramenty
- 3) Przy pomocy tekstu i słowników odpowiedz kim był i jakie poglądy głosił Marcin Luter
- 4) Jak Luter ocenia w swoich tezach postępowanie i pozycję papieża?
- 5) W jaki sposób wg Lutera chrześcijanin powinien zabiegać o swoje zbawienie?

FRAGMENTY PISM JANA KLAWINA

Cyt. za Źródła i materiały do nauczania historii. Wyd. Graf-Punkt.

O władzy duchownej i świeckiej.

Pan Bóg czynność urzędów nie tylko aprobuje, przyjmuje i poświadcza, lecz nadto ozdabia najszczytniejszymi pochwałami ich godność i szczególnie (je) nam zaleca [...] Nie przewrotnością ludzką stał się, że władzę nad wszystkimi mają królowie i inni naczelnicy, ale opatrnością Boga i rozporządzeniem Jego świętym, któremu tak podobało się sprawy ludzkie ułożyć. [...] Albowiem także władza jest zrządzeniem Boga i nie ma żadnych mocy oprócz tych, które Bóg sam ustanowił. Sami książęta są ministrami Boga, na chwałę czyniącym dobrze, a złym jako mściciele gniewu. [...]

O zbawieniu

Należy przyznać, że zbawienie nasze polega tylko na miłosierdziu bożym, wcale zaś nie na zasłudze naszej lub na jakiegokolwiek rzeczy, która jest z nas, dlatego w nim (miłosierdziu) należy pokładać całą nadzieję i głęboko jemu zaufać, nie bacząc na czyny nasze, ani pomocy jakiegokolwiek od nich oczekując. Zatem istotą wiary jest: uszy nasrożyć, oczy zamknąć, na obietnicę baczyć, a myśl odwrócić od wszelkiej wartości ludzkiej lub od zasług. [...]

O korzystaniu z dóbr doczesnych

Pismo Święte poucza nas równie dobrze o tym jakie jest prawo użytkowania dóbr ziemskich, której to rzeczy nie należy zaniedbywać, jeżeli chodzi o dobre przeżycie naszego żywota. Ponieważ, jeśli mamy żyć, powinniśmy także korzystać ze środków dożycia niezbędnych. [...] Należy więc zachować pewien umiar w tym, co użytkujemy w czystym i zdrowym sumieniu, tak dla naszych potrzeb, jak i dla naszych rozkoszy. Umiar ten został nam nakazany przez Boga, kiedy On naucza, iż życie doczesne jest dla sług jego jakby pielgrzymką, którą oni odbywają do królestwa niebieskiego. Jeśli musimy tylko przejść przez ziemię, to nie ulega wątpliwości, iż powinniśmy tak użytkować te oto dobra, aby przyspieszały one, a nie hamowały nasz marsz.[...]

Ale ponieważ jest to dość delikatne zagadnienie i istnieje niebezpieczeństwo wpadnięcia z jednej ostateczności w drugą, spróbujemy ustalić pewną zasadę. [...] Bywali ludzie dobrzy i święci, którzy chcieli z drugiej strony naprawić tak wielkie zło, pozwalając człowiekowi na użytkowanie człowiekowi dóbr ziemskich wyłącznie w tym zakresie, jak tego wymagają jego potrzeby. [...] Zaszli oni jednak zbyt daleko (...) uczynili rzecz bardzo niebezpieczną (...) ustalili oni, iż (...) należy się wyrzec wszystkich rzeczy, bez których można się obyć. Dlatego też, jeśli chciałoby się im wierzyć, z trudem można by coś dodać do chleba razowego z wodą [...]

Odpowiedz na pytania do tekstu źródłowego:

- 1) Jaki to jest rodzaj tekstu źródłowego?
- 2) Wyjaśnij pojęcia predestynacja i dobra ziemskie
- 3) Opisz co sądził Kalwin o korzystaniu z dóbr ziemskich?
- 4) Wyjaśnij od czego zależało zbawienie wg Kalwina?
- 5) Jak rozumiesz sformułowanie w tekście: „Tak użytkować dobra, aby przyspieszały a nie hamowały nasz marsz”?